

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ

Бельська Н. А., Мельник М. Ю., Новгородська М. М.

**ДІАГНОСТИКА САМОВИЗНАЧЕННЯ
ЩОДО МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ
ОБДАРОВАНИХ УЧНІВ ЛЦЕЮ**

Методичні рекомендації

Київ
2020

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Інституту обдарованої дитини НАПН України
(протокол № 10 від 28 жовтня 2020 року)*

Рецензенти:

Зазимко О. В. – кандидат психологічних наук, доцент, провідний науковий співробітник Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України;

Малиношевська А. В. – кандидат педагогічних наук, заступник директора з наукової роботи Інституту обдарованої дитини НАПН України

Д44 **Діагностика** самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею : методичні рекомендації / Н. А. Бельська, М. Ю. Мельник, М. М. Новгородська. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2020. – 36 с.

ISBN 978-617-7734-28-3

У методичних рекомендаціях подано профорієнтаційно-діагностичну тестову систему «Інтереси та здібності», що спрямована на двостороннє дослідження особистості: мотиваційної структури (професійних інтересів, схильностей) та структури задатків і здібностей. Це дає змогу здійснювати математично обґрунтоване прогнозування навчальної та професійної успішності особистості в різних сферах діяльності. Діагностичні методики було стандартизовано. Нормативні дані сформовані на українській виборці. Тестова система рекомендована для розв'язання проблеми професійної орієнтації та кар'єрного консультування обдарованих учнів ліцею.

Методичні рекомендації адресовано педагогам, психологам, працівникам освітніх закладів, які працюють з обдарованими дітьми й учнівською молоддю, а також науковим працівникам, аспірантам, викладачам психолого-педагогічних дисциплін.

УДК 159.9.07:159.928

З М І С Т

<i>Вступ</i>	4
Профорієнтаційна діагностична тестова система «Інтереси та здібності».....	5
Методика «Карта інтересів».....	6
Тест структури інтелекту Р. Амтхауера (ТСІ)	8
Методика «Інтереси та здібності».....	10
Методичні рекомендації щодо проведення та інтерпретації результатів профорієнтаційної діагностики	11
Стимульний матеріал методики «Карта інтересів»	16
Тест структури інтелекту	20
Нормативні таблиці до ТСІ	32
<i>Список використаних джерел</i>	35

ВСТУП

В умовах глобалізації світової економіки важливого значення набувають питання розвитку конкурентоспроможності національної економіки. Разом із тим, успішне реформування економіки неможливе без підготовки висококваліфікованих спеціалістів, які здатні до саморозвитку та професійного самоздійснення. Означеним пояснюється важливість реалізації інтелектуально-творчого потенціалу обдарованої особистості як одного з головних ресурсів розвитку країни. Таким чином, надзвичайно важливою є професійна допомога у виборі обдарованою особистістю тієї сфери майбутньої професійної діяльності, у якій найбільш повно реалізуються її обдарування. Це вимагає вдосконалення традиційної системи професійної орієнтації, що покликана забезпечити успішне самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею. Можна стверджувати, що під час вибору професії, яка відповідає обдарованості, учень зможе успішно реалізувати себе в майбутній професійній діяльності.

Ефективність здійснення профорієнтаційної роботи насамперед залежить від діагностичної складової, та, відповідно, валідності й надійності обраних методів діагностики. Таким чином, важливим є обґрунтування комплексу інструментарію діагностики когнітивних й особистісних чинників самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею та виокремлення факторів, які гальмують чи блокують розкриття обдарованості, що значно звужує можливості самоактуалізації обдарованої особистості та досягнення нею успіху в обраній діяльності.

Для вирішення окресленого завдання було підготовлено методичні рекомендації «Діагностика самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею», де узагальнено теоретичне дослідження проблеми та представлено психодіагностичну профорієнтаційну систему «Інтереси та здібності», яка дає змогу підвищити достовірність і прогностичність профорієнтаційної роботи з обдарованими учнями. Зазначена праця є важливим елементом системи психолого-педагогічної підтримки й розвитку обдарованості та фактором своєчасного й успішного самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею, оскільки забезпечує працівників закладів освіти необхідною інформацією для побудови індивідуальних траєкторій розвитку обдарованої особистості. Це буде сприяти покращенню психолого-педагогічного супроводу розвитку обдарованої особистості, підвищенню рівня науково-методичного забезпечення педагогічних працівників освітніх закладів, що працюють з обдарованими дітьми та молоддю.

ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА ДІАГНОСТИЧНА ТЕСТОВА СИСТЕМА «ІНТЕРЕСИ ТА ЗДІБНОСТІ»

Проффорієнтаційне дослідження є окремим випадком загальнопсихологічного консультування особистості (не лише підлітка, а й дорослого в період зміни кар'єрних планів). З огляду на це, психолог, який здійснює проффорієнтаційну роботу, має спиратися на деякі базові (універсальні) принципи психодіагностики, що отримують своє уточнення в контексті цього завдання.

До них належать такі принципи.

Принцип цілісності передбачає поєднання аналітичного та синтетичного підходів до вивчення особистості. Причому аналітичний або системний підхід розуміється як попереднє «розкладання» досліджуваного об'єкта на складові, дослідження кожної з яких дає змогу скласти з отриманої «мозаїки» цілісну картину («систему»). Синтетичний (або діяльнісний підхід) передбачає створення психодіагностичної ситуації, що моделює саме ту реальну діяльність, здібності до якої вивчаються.

Принцип комплексності зобов'язує враховувати широкий діапазон досліджуваних конструктів, зокрема: рівень розвитку здібностей, особистісні якості чи психотипи, характерні для носіїв різних видів здібностей (чи обдарованості); цінності та смисли; психофізіологічні характеристики (наприклад таку, як надзбудливість), тобто підвищену інтенсивність сприйняття світу та реагування на нього в психомоторній, сенсорній, інтелектуальній, імажітивній і емоційній сферах.

Принцип надійності забезпечується діагностикою досліджуваного конструкта різними методиками (тестами), що відрізняються принципом побудови.

Принцип компліментарності передбачає використання методів, які взаємно доповнюють один одного – не лише тести, а й анкетування, бесіда, спостереження за поведінкою (вона може вказувати на можливу успішність у будь-якому виді діяльності за невисоких показників тестів).

Принцип компаративної діагностики потребує порівняльного аналізу результатів тестів і реальних досягнень (успішність загальна та предметна, перемоги в олімпіадах чи конкурсах Малої академії наук України, рейтинги в портфоліо, експертні оцінки).

Принцип позитивної діагностики зобов'язує дотримуватися професійної психологічної етики (наприклад, низькі результати за будь-якими тестами здібностей трактуються так: «нині здібності чи обдарованість виявити не вдалося (за допомогою даних тестів)»).

Принцип динамічної діагностики вказує на необхідність урахування тимчасових змін у проявах здібностей, оскільки структура здібностей є невірноваженою нестабільною системою, залежною від віку, зусиль і умов. Більш стабільною постає структура особистості, і, відповідно, структура «професійно важливих якостей», однак і вона схильна до змін.

Принцип контекстуальності передбачає обов'язкове врахування біографічної інформації, особистої історії, соціально-економічної ситуації, стану здоров'я, ситуативного стану (наприклад, наявності позитивної чи негативної мотивації відносно психологічного обстеження).

Принцип єдності діагностики та розвитку нагадує досліднику про те, що діагностика не самоцінна, вона функціональна: потрібно знати, що і як розвивати, що сприяє розвитку і що виступає в ролі факторів, які гальмують розвиток.

З-поміж наведеного вище переліку принципів психодіагностичної роботи для розв'язання проффорієнтаційних завдань першорядне значення мають принципи комплексності та системного підходу, практична реалізація яких здійснюється завдяки трибічному дослідженню особистості, що охоплює дослідження:

- мотиваційної структури (інтересів, схильностей, цінностей);
- структури задатків і здібностей;
- характерологічних особливостей (особистісних рис).

Варто зазначити, що системотворчим фактором цієї психологічної структури-схеми є мотиваційна підструктура, оскільки саме вона створює необхідні базові умови для досягнення певного мінімального рівня професійної успішності й суб'єктивної задоволеності. Мотиваційна структура охоплює:

- інтереси (скхильності), цінності;
- особистість (характерологічні особливості або психотип).

Стосовно задатків і здібностей (структура інтелекту + креативність), то вони мають інструментальний характер і виступають як когнітивне забезпечення, що підтверджує (або ні) заявлені професійні інтереси. Причому потрібно мати на увазі, що інструментальний статус здібностей не виключає їх зустрічного впливу на формування мотиваційної сфери.

Аналіз отриманих у ході дослідження даних здійснюється в контексті пошуку взаємопідсилювальних відповідностей між трьома виділеними підструктурами особистості з метою формування достовірного прогнозу професійної успішності в певній сфері.

У рамках науково-дослідної роботи «Теоретико-методичні засади діагностики когнітивних та особистісних чинників самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею» працівниками Інституту обдарованої дитини НАПН України було розроблено профорієнтаційну діагностичну методiku «Інтереси + здібності», призначенням якої є науково обґрунтований вибір профільних класів, а також лиців і коледжів.

Методика містить авторську версію **Карти інтересів** і апробовану на українській вибірці останню версію **Тесту структури інтелекту** Р. Амтхауера (TCI) (Intelligenz-Struktur-Test 2000 R (IST 2000 R) by D. Liepmann, A. Beaudeau, B. Brocke & R. Amthauer).

Апробацію методики було здійснено в рамках експериментальної роботи на вибірці українських школярів ($N = 888$), до якої увійшли учні – члени Малої академії наук України ($N = 557$), учні технічного ліцею ($N = 155$) і учні гімназії № 307 м. Київ ($N = 176$).

Обробку результатів було проведено методами кореляційного, регресійного та факторного аналізів, а також методом порівняння середніх t -критерію Стьюдента.

МЕТОДИКА «КАРТА ІНТЕРЕСІВ»

Карта інтересів (КИ) містить 19 шкал, кожна з яких вимірює ступінь вираженості інтересу (тобто зацікавленості) до дев'яти загальноосвітніх дисциплін: *математики, фізики, хімії, біології, історії, географії, філології (мови), інформатики, літературної творчості*;

а також до десяти видів діяльності: *наука, мистецтво, техніка, менеджмент, право, економіка, педагогіка, медицина, обслуговування, ризик / спорт*.

Кожна зі шкал охоплює сім питань; загальна кількість питань – 133. Відповідь на питання передбачає діапазон від: -2 («дуже не подобається») до +2 («дуже подобається»). Результат за кожною зі шкал визначається як алгебраїчна сума оцінок на питання, включених до цієї шкали.

Згідно з результатами тестування були розраховані нормативи з урахуванням статі (у процентилях) (див. *табл. 1 і 2*).

Таблиця 1

Тестові норми методики «Карта інтересів» для дівчат

Інтереси	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Менеджмент	≤ -1	0-1	2-3	4	5	6	7	8	9-10	≥ 11
Філологія	≤ -5	-4; -3	-2	-1; 0	1	2	3-4	5-6	7-9	≥ 10
Право	≤ -3	-2	-1; 0	1	2-3	4	5-6	7	8-9	≥ 10
Економіка	≤ -5	-4; -3	-2; -1	0	1-2	3-4	5	6-7	8-9	≥ 10
Географія	≤ -9	-8; -7	-6; -5	-4	-3; -2	-1	0-1	2-3	4-6	≥ 7
Літературна творчість	≤ -5	-4; -3	-2; -1	0-1	2	3-4	5-6	7-8	9-10	≥ 11
Мистецтво	≤ -1	0-1	2-3	4	5	6-7	8	9	10-11	≥ 12

Продовження табл. 1

Наука	≤ -2	-1; 1	2	3-4	5	6-7	8	9	10-11	≥ 12
Ризик / спорт	≤ -7	-6; -5	-4; -3	-2	-1	0	1-2	3-4	5-7	≥ 8
Обслуговування	≤ -5	-4; -3	-2; -1	0	1	2	3-4	5	6-7	≥ 8
Історія	≤ -7	-6; -5	-4; -2	-1	0-1	2-3	4-5	6-7	8-10	≥ 11
Медицина	≤ -6	-5; -3	-2	-1; 0	1-2	3	4-5	6-7	8-10	≥ 11
Педагогіка	≤ -6	-5; -3	-2; -1	0-1	2-3	4	5-6	7	8-10	≥ 11
Інформатика	≤ -8	-7; -6	-5; -4	-3	-2; -1	0-1	2-3	4-6	7-10	≥ 11
Хімія	≤ -12	-10; -8	-7	-6; -5	-4; -3	-2-0	1-3	4-6	7-9	≥ 10
Фізика	≤ -12	-11; -9	-8; -7	-6	-5; -4	-3; -2	-1; -1	2-4	5-7	≥ 8
Біологія	≤ -8	-7; -5	-4	-3; -2	-1	0-1	2-3	4-6	7-9	≥ 10
Математика	≤ -12	-11; -8	-7; -6	-5; -3	-2; -1	0-1	2-4	5-6	7-9	≥ 10
Техніка	≤ -10	-9; -8	-7; -6	-5; -4	-3; -2	-1-0	1-2	3-4	5-7	≥ 8

Таблиця 2

Тестові норми методики «Карта інтересів» для хлопців

Інтереси	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Менеджмент	≤ 0	1	2-3	4	5	6	7	8	9	≥ 10
Філологія	≤ -8	-7; -6	-5	-4; -3	-2	-1	0	1-2	3-4	≥ 5
Право	≤ -4	-3	-2; -1	0	1-2	3	4	5-6	7-8	≥ 9
Економіка	≤ -4	-3; -1	0-2	3	4-5	6	7	8-9	10-11	≥ 12
Географія	≤ -7	-6	-5; -4	-3	-2; -1	0	1-2	3-4	5-7	≥ 8
Літературна творчість	≤ -10	-9; -7	-6	-5; -4	-3	-2	-1-0	1-2	3-4	≥ 5
Мистецтво	≤ -6	-5; -3	-2	-1	0	1-2	3	4-5	6-7	≥ 8
Наука	≤ -1	0-1	2-3	4	5	6-7	8	9-10	11-12	≥ 13
Ризик / спорт	≤ -7	-6; -5	-4; -3	-2; -1	0	1-2	3	4-5	6-7	≥ 8
Обслуговування	≤ -7	-6; -5	-4	-3; -2	-1	0	1	2	3-4	≥ 5
Історія	≤ -8	-7; -5	-4; -3	-2; -1	0-1	2-3	4-5	6-7	8-10	≥ 11
Медицина	≤ -7	-6; -4	-3; -2	-1	0	1-2	3	4-5	6-7	≥ 8
Педагогіка	≤ -7	-6; -5	-4; -3	-2	-1; 0	1-2	3	4-5	6-7	≥ 8
Інформатика	≤ -4	-3-0	1-2	3-4	5-6	7	8-9	10-11	12	≥ 13
Хімія	≤ -11	-10; -7	-6; -5	-4; -2	-1-0	1-2	3	4-6	7-9	≥ 10
Фізика	≤ -7	-6; -3	-2; -1	0-1	2-3	4-5	6-7	8-9	10-12	≥ 13
Біологія	≤ -8	-7; -6	-5; -4	-3; -2	-1	0-1	2	3-4	5-7	≥ 8
Математика	≤ -7	-6; -4	-3; -1	0-1	2	3-4	5-6	7-8	9-12	≥ 13
Техніка	≤ -6	-5; -3	-2	-1; -0	1-2	3-4	5-6	7	8-9	≥ 10

З метою виявлення можливого групування окремих інтересів у незалежні блоки на загальній вибірці впробовуваних було здійснено факторний аналіз, за результатами якого виявилось п'ять факторів з групової дисперсії 68 %. Числові результати факторизації подано в таблиці 3.

Таблиця 3

Результати факторного аналізу методики «Карта інтересів» (N = 720)

Інтереси	Фактор 1	Фактор 2	Фактор 3	Фактор 4	Фактор 5
Менеджмент	0,154			0,865	0,123
Філологія	0,785				0,176
Право	0,311	-0,205	0,118	0,725	0,212
Економіка	-0,105	0,337	-0,119	0,693	0,266
Географія	0,345	0,313	0,449		0,289
Літературна творчість	0,808	-0,268			0,118
Мистецтво	0,719	-0,187		0,119	0,311
Наука	0,442	0,315	0,379	0,415	-0,434
Ризик / спорт	0,175	0,143	0,328	0,225	0,560
Обслуговування	0,324			0,211	0,719
Історія	0,744			0,137	
Медицина	0,106		0,796	0,152	0,324
Педагогіка	0,260		0,211	0,285	0,646
Інформатика		0,788			
Хімія		0,258	0,782		-0,143
Фізика		0,768	0,343		-0,214
Біологія	0,147		0,791	-0,113	0,275
Математика	-0,165	0,749		0,154	-0,205
Техніка		0,794	0,145		0,239

Аналіз результатів факторизації інтересів дав змогу виділити п'ять профілів, що відображають такі напрями навчально-професійних інтересів, а саме:

- 1) **гуманітарний профіль (ГП)**, що охоплює інтереси: філологія + літературна творчість + мистецтво + історія;
- 2) **інженерно-технологічний профіль (ІТП)**, що охоплює інтереси: інформатика + фізика + математика + техніка (при запереченні інтересу до права і літературної творчості);
- 3) **природничий профіль (ПП)**, що охоплює інтереси: біологія + медицина + хімія + географія + ризик / спорт;
- 4) **економіко-правовий профіль (ЕПП)**, що охоплює інтереси: економіка + менеджмент + право;
- 5) **соціально-педагогічний профіль (СПП)**, що охоплює інтереси: педагогіка + обслуговування (при запереченні інтересу до науки).

Для виявлення ступеня зацікавленості опитанта в кожному з профілів сформовані формули розрахунку (у сирих балах):

– ГП = Σ (показник за шкалою *Філологія* + показник за шкалою *Літературна творчість* + показник за шкалою *Мистецтво* + показник за шкалою *Історія*);

– ІТП = Σ (показник за шкалою *Інформатика* + показник за шкалою *Фізика* + показник за шкалою *Математика* + показник за шкалою *Техніка* – показник за шкалою *Право* – показник за шкалою *Літературна творчість*);

– ПП = Σ (показник за шкалою *Біологія* + показник за шкалою *Медицина* + показник за шкалою *Хімія* + показник за шкалою *Географія* + показник за шкалою *Ризик / спорт*);

– ЕПП = Σ (показник за шкалою *Економіка* + показник за шкалою *Менеджмент* + показник за шкалою *Право*);

– СПП = Σ (показник за шкалою *Педагогіка* + показник за шкалою *Обслуговування* – показник за шкалою *Інтерес до науки*).

Отримані суми сирих балів по кожному профілю переводяться в нормативні шкали (в процентилях) окремо для хлопців і дівчат (табл. 4 і 5).

Таблиця 4

Тестові норми щодо профілів навчально-професійних інтересів для дівчат

Профілі	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Гуманітарний	≤ -12	-11–-5	-4; 0	1–5	6–10	11–14	15–19	20–25	26–34	≥ 35
Інженерно-технологічний	≤ -45	-44; -34	-33; -27	-26; -20	-19; -15	-14; -6	-5; 2	3–8	9–18	≥ 19
Природничий	≤ -32	-31; -22	-21; -15	-14; -11	-10; -4	-3; 2	3–10	11–19	20–31	≥ 32
Економіко-правовий	≤ -6	-7; -1	0; 3	4–6	7–9	10–13	14–16	17–20	21–24	≥ 25
Соціально-педагогічний	≤ -14	-13; -10	-9; -7	-6; -4	-3; -1	0–2	3–4	5–7	8–11	≥ 12

Таблиця 5

Тестові норми щодо профілів навчально-професійних інтересів для хлопців

Профілі	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Гуманітарний	≤ -27	-26; -16	-15; -12	-11; -8	-7; -5	-4; 0	1–6	7–11	12–18	≥ 19
Інженерно-технологічний	≤ -17	-16; -5	-4; 1	2–8	9–14	15–20	21–25	26–31	32–40	≥ 41
Природничий	≤ -28	-29; -20	-19; -14	-13; -8	-7; -2	-1; 4	5; 9	10–17	18–25	≥ 26
Економіко-правовий	≤ -4	-3; 1	2–5	6–8	9–11	12–13	14–16	17–20	21–25	≥ 26
Соціально-педагогічний	≤ -20	-19; -15	-14; -12	-11; -9	-8; -7	-6; -4	-3; -2	-1; 1	2–5	≥ 6

Стимульний матеріал до *Карти інтересів*, ключі для обробки результатів та бланк відповідей подано в наступних параграфах.

ТЕСТ СТРУКТУРИ ІНТЕЛЕКТУ Р. АМТХАУЕРА (ТСІ)

Тест структури інтелекту («Intelligenz-Struktur-Test» або «IST») спочатку було видано в Німеччині в 1954 році. У 1971 р. з'явилося його перевидання – «IST 70», після чого вийшло багато статей і проведено чимало наукових досліджень, які присвячені огляду цього варіанта тесту [3; 4; 6]. Результати досліджень показали, що «IST 70» потребує деякого коригування (наприклад, [5]). Коригування дасть змогу поліпшити психометричні показники тесту «IST 70» і привести його у відповідність до сучасних теоретичних напрацювань. Було акцентовано на зміцненні теоретичних основ і конструктної валідності тесту [3]. У результаті цього незалежного перегляду з'явився варіант тесту під назвою «IST 2000» з новими тестовими завданнями, оновленими

відповідно до сучасних теоретичних даних. У 2001 р. було проведено доробку деяких пунктів тесту, після чого розширені норми було знову опубліковано під назвою «IST 2000-R».

Україномовна версія цього тесту ґрунтується на німецькій версії «IST 2000-R» [2] з урахуванням англійської версії (English Version of the IntelligenzStruktur-Test 2000-R) [1] та російськомовної версії (Тест структури інтелекта) цього тесту.

Компоненти інтелекту, що вимірюються

Базовий модуль TCI спрямований на вимірювання трьох компонентів: вербального, математичного і просторового інтелекту. Кожний із цих компонентів вимірюється за допомогою трьох окремих субтестів (табл. 6). Окрім того, базовий модуль оцінює загальний показник інтелекту, який називають також «здатність до міркувань». Це важлива здатність, яку часто згадують у різних моделях інтелекту. Загальний показник інтелекту розраховується як сума балів за іншими компонентами (вербальним, математичним і просторовим).

Таблиця 6

Компоненти інтелекту, що вимірюються (шкали)

Вербальний інтелект (субтести 1-2-3)	Здібності інтелекту, що пов'язані з володінням мовою
Математичний інтелект (субтести 4-5-6)	Здібності інтелекту, що пов'язані з маніпуляцією числами
Просторовий інтелект (субтести 6-7-8)	Образно-просторові здібності інтелекту
Загальний показник інтелекту (IQ)	Сумарна потужність інтелекту

Субтести, складові шкал

У таблиці 7 подано перелік усіх субтестів адаптованої методики з описом завдань, які має виконувати респондент. Зазначені субтести формують шкали TCI.

Таблиця 7

Субтести із завданнями

№	Назва субтесту	Завдання	Здібності, що вивчаються
1	Завершення речень (ЗР)	У кожному завданні респондент має справу з реченням, у якому відсутнє одне слово. Його завдання полягає в тому, щоб обрати (з п'яти запропонованих альтернатив) слово, яке правильно завершує речення	Здібність практично мислити та робити висновки в опорі на здоровий глузд, загальна поінформованість та інформованість у різних галузях знання (ерудиція), життява кмітливість, самостійність мислення
2	Вербальні аналогії (ВА)	Обстежуваний має зрозуміти смислове відношення між двома словами і вибрати з п'яти запропонованих альтернатив слово, яке подібним відношенням пов'язано з третім словом	Здібність до виявлення аналогій і встановлення логічних зв'язків між різними видами вербалізованої інформації; здатність комбінувати знання з різних текстів; здатність знаходити найбільш точне рішення з ряду приблизних
3	Вербальна схожість (ВС)	Завдання респондента полягає в тому, щоб вибрати з шести запропонованих варіантів два слова, для яких існує один об'єднуючий термін	Здібність до абстракції, узагальнення понять і розроблення теорій і концепцій, основи філософського та вербально-логічного мислення
4	Арифметичні обчислення (ЛЮ)	Ці завдання вимагають математичних операцій з числами. Завдання представлені невербально, щоб оцінюванню не піддавалися мовні компоненти	Знання базових основ математики, вміння їх використовувати на практиці, темп та якість уявного арифметичного аналізу та найпростіших обчислень
5	Законності (ЧЗ)	У кожному завданні обстежуваному пропонується ряд чисел. Його завдання полягає в тому, щоб вивести правило, згідно з яким складена ця послідовність, і, використовуючи зазначене правило, продовжити ряд	Загальна здібність і активність математичного інтелекту; здатність до теоретичного математичного мислення і прогнозу за наявності достатньої інформації; здатність розуміти і розробляти складні алгоритми
6	Числові відносини (ЧВ)	У завданнях цього типу респонденту пропонується рівняння, у яких пропущені математичні символи (оператори): (плюс / мінус / розділити / помножити). Завдання полягає в тому, щоб розставити ці оператори в рівняннях	Гнучкість математичного інтелекту, кмітливість, здатність до математичної інтуїції та прогнозування в умовах недостатності інформації
7	Складання фігур (СФ)	У кожному завданні обстежуваному пропонується п'ять геометричних фігур і окремо кілька частин однієї з них. Завданням є визначення того, яка з цілих фігур вийде під час з'єднання цих частин	Здібність до наочно-просторового мислення, вміння подумки оперувати зображенням на площині, уява, задатки дизайнерських і конструкторських здібностей
8	Куби (Ку)	Респонденту пропонується куби з малюнками на кожній з шести граней, три з яких він може бачити. У кожному завданні показаний один із цих кубів після обертання. Завдання полягає в тому, щоб зрозуміти та вказати, який саме це куб	Здібність до об'ємного геометричного аналізу, вміння подумки оперувати об'ємними фігурами, просторова уява, техніко-конструктивні, задатки інженерних та архітектурних здібностей
9	Матриці (Ма)	Фігури в серії розташовуються згідно з певним правилом. Завдання обстежуваного полягає в тому, щоб вивести це правило і обрати з ряду додаткових фігур ту, яка доповнить серію згідно з цим правилом	Здібність до навчання на основі узагальнення власного досвіду і створення схем, яка дає змогу обробляти складну інформацію; здатність до продуктивного синтезу уважності, адекватного сприйняття та логічного мислення на невербальному стимульному матеріалі

Послідовність субтестів і відведення на них час

Проходження ТСІ займає 77 хвилин. Ще приблизно 15 хвилин потрібно на інструктування респондентів. Разом близько 90 хвилин (це без урахування часу, необхідного на оброблення даних). Часові діапазони і послідовність субтестів наведено в таблиці 8.

Таблиця 8

Час виконання та послідовність субтестів

Субтест	Кількість завдань	Відведений час (хв)
Завершення речень (ЗР)	20	6
Вербальні аналогії (ВА)	20	7
Вербальна схожість (ВС)	20	8
Арифметичні обчислення (ЛО)	20	10
Числові закономірності (ЧЗ)	20	10
Числові відносини (ЧВ)	20	10
Складання фігур (СФ)	20	7
Куби (Ку)	20	9
Матриці (Ма)	20	10
<i>Загальна кількість</i>	180	77

Стимульний матеріал, бланк відповідей і ключі для обробки результатів ТСІ представлені нижче. Варто звернути увагу на те, що результати тестування здібностей за допомогою ТСІ Р. Амтхауера переводяться в стандартні бали (Т-бали) відповідно до віку. Нормативні таблиці для вікових груп 13–17-ти років представлені у наступних параграфах. Нижче подано формулу, на підставі якої за результатами експерименту розраховувалися вікові норми:

$$T\text{-бал} = 100 + [10 \times (\text{сирий бал} - \text{середній бал за даним субтестом для даної вікової групи}) / \text{стандартне відхилення для даної вікової групи}]$$

МЕТОДИКА «ІНТЕРЕСИ ТА ЗДІБНОСТІ»

Особливістю запропонованої тестової системи виступає математично обґрунтований синтез отриманих результатів, що дає змогу побудувати більш точний і диференційований прогноз потенційної навчально-професійної успішності, який є більш достовірним, ніж це можливо під час дослідження лише структури інтересів (схильностей) або лише структури здібностей.

Як вже було сказано вище, системотворчим фактором у системі профорієнтаційно-діагностичного дослідження є мотивація. Тому саме виявлена дослідниками структура інтересів і схильностей у підлітків постає в ролі основи профорієнтації, яка отримує уточнення з урахуванням саме наявної на цей момент структури здібностей (тобто інструментального аспекту даної системи), а не навпаки.

Зазначене уточнення було отримано нами за результатами кореляційного і регресійного аналізів, проведених на вибірці учнів – членів МАН України. Ця група старшокласників була виділена як така, у якій інтереси вже набули характеру схильностей (тобто стійких, тривалих і глибоких інтересів, що відображають активну, спеціалізовану пошуково-пізнавальну потребу).

На підставі узагальнення отриманих результатів було визначено математично обґрунтоване інтелектуальне забезпечення (ІЗ) для кожного з профілів навчально-професійних інтересів, а саме:

1. *Інтелектуальне забезпечення Гуманітарного профілю (ІЗгп) =*
+ вербальний інтелект (ВІ) – математичний інтелект (МІ);
2. *Інтелектуальне забезпечення Інженерно-технологічного профілю (ІЗігп) =*
+ математичний інтелект (МІ) + просторовий інтелект (ПІ);
3. *Інтелектуальне забезпечення Природничого профілю (ІЗпп) =*
+ просторовий інтелект (ПІ) + субтест 9 ТСІ;
4. *Інтелектуальне забезпечення Економіко-правового профілю (ІЗепп) =*

+ вербальний інтелект (ВІ) + субтест 4 ТСІ;

5. *Інтелектуальне забезпечення Соціально-педагогічного профілю* (ІЗспп) = + субтест 9 – субтест 2 – субтест 5

Це дає змогу сформувавши остаточні алгоритми для розрахунку рівня потенційної успішності та готовності до навчання, які включають як суб'єктивний фактор (інтереси та схильності), так і об'єктивний (комплементарні та некомплементарні здібності).

Таким чином, кількісно-числова частина обробки даних, отриманих за тестовою системою «Інтереси + здібності», представлена наступними алгоритмами.

1. Гуманітарний профіль (інтереси + здібності)

= ГП (відповідний профіль інтересів, отриманий за КІ і виражений у процентилях) × (помножити) на дріб $\frac{0,01(ВІ)+0,01(200-МІ)}{2}$

2. Інженерно-технологічний профіль (інтереси + здібності)

= ІПП (відповідний профіль інтересів, отриманий за КІ і виражений у процентилях) × (помножити) на дріб $\frac{0,01(МІ)+0,01(ІІІ)}{2}$

3. Природничий профіль (інтереси + здібності)

= ПП (відповідний профіль інтересів, отриманий за КІ і виражений у процентилях) × (помножити) на дріб $\frac{0,01(ПІ)+0,01(\text{субтест } 9 \text{ ТСІ})}{2}$

4. Економіко-правовий профіль (інтереси + здібності)

= ЕПП (відповідний профіль інтересів, отриманий за КІ і виражений у процентилях) × (помножити) на дріб $\frac{0,01(ВІ)+0,01(\text{субтест } 4 \text{ ТСІ})}{2}$

5. Соціально-педагогічний профіль (інтереси + здібності)

= СПП (відповідний профіль інтересів, отриманий за КІ і виражений в процентилях) × (помножити) на дріб $\frac{0,01(\text{субтест } 9)+0,01(200-\text{субтест } 2 \text{ ТСІ})+0,01(200-\text{субтест } 5 \text{ ТСІ})}{3}$

Нижче ми більш детально зупинимося на особливостях роботи з наведеними алгоритмами.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ ДІАГНОСТИКИ

Загальні аспекти:

- Діагностика передбачає як бланкову, так і комп'ютерну форму тестування.
- Існують умови, яких необхідно дотримуватися в будь-якому випадку, але деякі особливості обстеження залежать від способу проведення тесту.
- Експериментатору рекомендується спочатку самостійно вивчити тести, щоб зрозуміти суть включених у нього завдань.
- Експериментатор має повідомити респондентів, для чого використовується тест, хто буде мати доступ до результатів, де і скільки часу будуть зберігатися дані, а також про способи отримання зворотного зв'язку.
- У зв'язку з «Законом про захист персональних даних» тестування неповнолітніх може проводитися лише за згоди батьків (опікунів).

Карта інтересів

Бланкова форма

1. Тестування може проводитися як індивідуально, так і в групі.

У разі групового обстеження для зменшення витрат часу на обробку результатів, окрім стимульного матеріалу та бланка відповідей, пропонується забезпечити кожного респондента: 1) таблицями перекладу сирих балів, отриманих за кожним окремим інтересом, у процентилі (окремо для хлопців і дівчат!); 2) алгоритмами (формулами) підрахунку ступеня вираженості навчально-професійних профілів; 3) таблицями перекладу позначників профілів у процентилі (також окремі для хлопців і дівчат).

Підрахунки (алгебраїчні суми) за кожним параметром школярі виконують самостійно. Причому необхідно враховувати правила підсумовування позитивних (+) і негативних (-) оцінок.

2. Дослідження інтересів і схильностей по КІ варто розпочинати з 13-річного віку; причому з урахуванням того, що в підлітковому періоді структура інтересів характеризується значною лабільністю, має сенс повторювати дане дослідження в кожному класі (аж до 10-го). Це дасть змогу виділити стійкі домінанти в перевагах або відкиданні будь-яких дисциплін і видів діяльності.

3. Варто звертати увагу на випадки слабковиражених (всі показники нижче 4 процентилей), а також недиференційованих (всі показники в межах 5–6 процентилей) інтересів. Кожен такий випадок має аналізувати психолог із метою встановлення причини (слабка або негативна мотивація, недбале виконання тесту, слабе саморозуміння, психологічні проблеми, хвороба, психічне виснаження тощо).

4. Висока вираженість показників по більшості шкал КІ вказує на підвищену активну пізнавальну потребу, яка ще не отримала спеціалізації. Це є характерним для енергійних, життєрадісних, відкритих будь-якому новому досвіду та психологічно благополучних підлітків.

Тест структури інтелекту

1. Напередодні проходження ТСІ варто попередити респондентів про те, що треба бути «у формі», тому не завадить добре виспатися.

2. Незалежно від формату тестування респондент має отримати наступну інформацію до початку тестування: «Цей тест містить ряд завдань із різних сфер, рішення цих завдань вимагає логічних міркувань і набутих знань. Завдання поступово ускладнюються, тобто на початку кожного субтесту йдуть простіші завдання, а далі – більш складні. Субтести складені так, що більшість людей не можуть вирішити всі завдання. Однак, люди, які проходять тест, мають різні сильні та слабкі сторони, тому певні субтести вони можуть виконувати краще, а деякі – гірше». Також обстежуваних необхідно повідомити, скільки часу відводиться на виконання кожного субтесту, а скільки – на перерви між субтестами.

Бланкова форма тесту

Проведення тесту в бланковій формі передбачає можливість опитування одним експериментатором до 15-ти осіб. Якщо випробуваних буде більше, то дуже важливо, щоб кожний із них мав окремий стіл. До проведення тестування стимульні матеріали, які раніше використовувалися, необхідно перевірити на предмет наявності в них записів і позначок.

Перед проходженням тесту, але після неофіційного інструктажу, обстежуваним потрібно надати технічні інструкції:

«Вам надані окремо тестова збірка з завданнями та бланки для відповідей. Інструкції до кожного субтесту подані на сторінці, що передує самим субтестам, у посібнику наведено приклади». Якщо інструкції здаються обстежуваним недостатньо зрозумілими (під час використання бланкової форми), вони мають звернутися до експериментатора за роз'ясненнями до початку тестування. У процесі виконання тесту запитання можна ставити лише в разі крайньої потреби, причому намагаючись не відволікати інших обстежуваних («Якщо у Вас виникнуть запитання після того, як тестування вже розпочато, підніміть руку, щоб експериментатор підійшов до Вас»).

Обстежуваним необхідно повідомити, що виконання тесту обмежене в часі. Їм потрібно сказати, що всі завдання необхідно виконувати швидко. Якщо певна задача є важкою і респондент «застряг» на ній, він має

перейти до наступного завдання. Обстежуваному необхідно дати зрозуміти, що в одному субтесті він може виконати мало завдань, тоді як в іншому може бути значно більш успішним, а якщо залишився час, то можна повернутися до пропущених питань.

Позначки можна робити лише в бланку відповідей. В альбомах із завданнями жодних поміток не повинно бути. Обстежуваним потрібно повідомити, що після того, як певний варіант відповіді обраний, його згодом можна буде виправити. Неправильні відповіді мають бути закреслені, а правильні – обведені в коло.

Перш ніж розпочати роботу над тестом, респонденти мають записати власне ім'я та іншу необхідну інформацію у бланках відповідей. Експериментатор має зачитати вголос усі інструкції, пояснення та приклади. Альбоми з завданнями обстежувані можуть відкривати лише після того, як експериментатором буде дана команда починати.

Під час підрахунку результатів варто мати на увазі, що:

– у ручному підрахунку балів доцільно використовувати шаблон, в якому кожна правильна відповідь обведена в коло;

– кількість правильно вирішених завдань у кожному субтесті підсумовується, завдяки чому формують загальний сирий бал. Усі правильні відповіді вносять однаковий внесок у загальний показник інтелекту. Суми балів за кожним субтестом використовуються для оцінки шкал: вербального, математичного та просторового інтелектів, а також загального показника інтелекту (який розраховують шляхом складання сирих балів за іншими шкалами);

– для оцінювання відповідності груповим нормам, сирі значення за всіма субтестами переводять у стандартні бали. Вікові норми наведені в наступних параграфах.

Приклад кількісного аналізу (розрахунку) результатів випробуваного N (хлопець, 15 років).

1. Згідно з тестом «Карта інтересів» були отримані такі результати (табл. 12).

Таблиця 12

Результати тестування випробуваного за методикою «Карта інтересів» у сирих балах та процентилях

<i>Інтерес</i>	<i>Сирий бал</i>	<i>Процентиль</i>	<i>Інтерес</i>	<i>Сирий бал</i>	<i>Процентиль</i>
1. Менеджмент	6	6	11. Історія	11	10
2. Філологія	10	10	12. Медицина	6	9
3. Право	5	8	13. Педагогіка	6	9
4. Економіка	-1	1	14. Інформатика	14	10
5. Географія	0	6	15. Хімія	7	9
6. Літературна творчість	5	10	16. Фізика	14	10
7. Мистецтво	10	10	17. Біологія	3	8
8. Наука	13	10	18. Математика	13	10
9. Ризик / спорт	0	5	19. Техніка	2	5
10. Обслуговування	1	7			

Визначаємо ступінь вираженості профілів:

Гуманітарний профіль (ГП): філологія + літературна творчість + мистецтво + історія = 10 + 5 + 10 + 11 = 36

Інженерно-технологічний профіль (ІТП): інформатика + фізика + математика + техніка - право - літературна творчість = 14 + 14 + 13 + 2 - 5 - 5 = 33

Природничий профіль (ПП): біологія + медицина + хімія + географія + ризик / спорт = 3 + 6 + 7 + 0 + 0 = 16

Економіко-правовий профіль (ЕПП): економіка + менеджмент + право = -1 + 6 + 5 = 10

Соціально-педагогічний профіль (СПП): педагогіка + обслуговування - наука = 6 + 1 - 13 = -6

Після переводу сирих балів у процентилі отримуємо наступний рейтинг профілів (табл. 13).

Таблиця 13

Рейтинг інтересів та схильностей випробуваного, виражений у навчально-професійних профілях

<i>Профіль</i>	<i>Сирі бали</i>	<i>Процентілі</i>	<i>Рівень вираженості інтересів</i>
ГП	36	10	Високий
ІТ	33	9	Високий
ПП	16	8	Високий
СП	-6	6	Середній
ЕПП	10	5	Середній

2. Згідно з ТСІ були отримані такі результати (табл. 14).

Таблиця 14

**Результати тестування випробуваного за ТСІ Р. Амтхауера
(у сирих балах і Т-балах згідно з віковими нормативами)**

	<i>Сирий бал</i>	<i>Показник IQ за шкалою Амтхауера (згідно з нормативами для 15-річних обстежуваних)</i>	<i>Рівень</i>
Субтест 1	14	112	Вище за середній
Субтест 2	16	115	Вище за середній
Субтест 3	14	108	Середній
Субтест 4	20	126	Високий
Субтест 5	20	124	Високий
Субтест 6	20	124	Високий
Субтест 7	4	88	Нижче за середній
Субтест 8	10	101	Середній
Субтест 9	12	105	Середній
Вербальний Інтелект	44	117	Вище за середній
Математичний Інтелект	60	125	Високий
Просторовий Інтелект	26	99	Середній
Загальний результат	130	112	Вище за середній

3. З урахуванням усіх отриманих показників здійснюється синтез даних («інтереси + здібності»), що дає змогу спрогнозувати потенційну успішність випробуваного в кожному з навчально-професійних профілів.

1) **Гуманітарний профіль** (інтереси + здібності) =

$$10 \times \frac{0,01(117) + 0,01(200 - 125)}{2} = 9,6$$

2) **Інженерно-технологічний профіль** (інтереси + здібності) =

$$9 \times \frac{0,01(125) + 0,01(99)}{2} = 10,08$$

3) **Природничий профіль** (інтереси + здібності) =

$$8 \times \frac{0,01(99) + 0,01(105)}{2} = 8,16$$

4) **Економіко-правовий профіль** (інтереси + здібності) =

$$5 \times \frac{0,01(117) + 0,01(126)}{2} = 6,08$$

5) **Соціально-педагогічний профіль** (інтереси + здібності) =

$$6 \times \frac{0,01(105) + 0,01(200 - 115) + 0,01(200 - 124)}{2} = 5,32$$

Таким чином, дані за ТСІ дали змогу уточнити й обґрунтувати структуру інтересів школяра з урахуванням інтелектуального забезпечення (табл. 15).

Таблиця 15

**Рейтинг інтересів і схильностей респондента, виражений
у навчально-професійних профілях і скоригований з урахуванням інтелектуального забезпечення**

<i>Профіль</i>	<i>Лише за інтересами</i>	<i>Скоригований профіль є урахуванням здібностей</i>
ГП	10	9,6
ІТ	9	10,08
ПП	8	8,16
СП	6	5,32
ЕПП	5	6,08

Інтерпретація

Результати дослідження за тестом КІ засвідчують, що хлопець є активною, допитливою людиною, відкритою досвіду, з дуже широким колом інтересів і підвищеною пізнавальною потребою. Це відображено в його профільному рейтингу, де одразу три профілі проявилися на високому рівні (зацікавленості). Однак, під час

вибору профільного класу (ліцею, коледжу) це може стати проблемою. Тому вивчення структури здібностей тут має особливе значення. У цьому випадку результати ТСІ дали змогу уточнити найбільш оптимальний варіант подальшого навчання, а саме: близькі показники школяра за математичним інтелектом дали можливість скоригувати рейтинг на користь *інженерно-технологічного профілю* та рекомендувати за результатами профорієнтаційного дослідження насамперед навчальні заклади (класи) відповідної спеціалізації (фізико-математична, фізико-технічна, природничо-математична, інформаційні технології, природничо-технологічна, проєктно-технологічна тощо).

Насамкінець варто зауважити, що робота з цією тестовою системою в бланковому форматі є досить трудомісткою, але за раціональної організації праці на обох етапах (дослідження й обробка) та з появою необхідних навиків часові затрати можуть бути мінімізовані. Окрім того, Інститут обдарованої дитини НАПН України здійснює комп'ютеризацію зазначеної системи на тестовому порталі <http://tests.iod.gov.ua/>, що значно спрощує упровадження профорієнтаційної діагностики.

СТИМУЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ МЕТОДИКИ «КАРТА ІНТЕРЕСІВ»

Для визначення ваших провідних інтересів пропонуємо перелік запитань. Подумайте перед відповіддю на кожне запитання і постарайтеся дати якомога більш точну відповідь залежно від того, наскільки сильно вам хочеться (подобається) або не хочеться (не подобається) займатися тим, що пропонується в утвердженні.

Використовуйте наступну шкалу оцінки: *дуже подобається* = 2; *подобається* = 1; *важко відповісти, не визначився* = 0; *не подобається* = -1; *дуже не подобається* = -2.

Стежте за знаком своїх оцінок. Внесіть їх у відповідну клітинку бланка відповідей.

ПОДОБАЄТЬСЯ ВАМ, ХОТІЛИ Б ВИ:

1. Зберігати, збирати гроші, вести облік витрат тощо.
2. Брати на себе відповідальність за результати будь-якої спільної з друзями або однокласниками діяльності.
3. Читати (дивитися фільми, телепередачі, відеоматеріали в Інтернеті) про роботу адвокатів, суддів, прокурорів.
4. Читати літературу (дивитися фільми, телепередачі, відеоматеріали в Інтернеті) з теорії та історії мистецтва.
5. Усно або письмово описувати нудні та банальні речі яскраво і захопливо.
6. Вивчати іноземну мову.
7. Читати книги (дивитися фільми, телепередачі, відеоматеріали в Інтернеті), які присвячені школі, навчанню та вихованню.
8. Розбиратися в причинах виникнення хвороб і способах їх лікування.
9. Щодня виконувати будь-яку роботу на комп'ютері (окрім спілкування та «скачування» інформації).
10. Постійно займатися з тваринами (лікувати, годувати, дресувати їх) або доглядати за квітами.
11. Вивчати хімію.
12. Самостійно розбиратися з пристроєм і роботою якого-небудь технічного механізму.
13. Розв'язувати задачі з математики.
14. Розв'язувати задачі з фізики.
15. Читати історичну літературу.
16. Читати в книгах і журналах, дивитися в Інтернеті поради з кулінарії, моделювання одягу або ведення домашнього господарства.
17. Брати участь у незвичайних змаганнях, що вимагають особливої сміливості
18. Шукати нові, більш оптимальні та красиві розв'язки проблемних завдань (наукових, практичних, соціальних).
19. Складати план місцевості, самостійно створювати географічні карти.
20. Стежити за коливаннями курсів світових валют.
21. Організувати різні заходи в колі друзів та однокласників.
22. Оцінювати вчинки друзів, літературних героїв у конфліктних ситуаціях: наскільки вони мають рацію.
23. Серйозно займатися яким-небудь видом мистецтва (спів, танці, гра на музичних інструментах, живопис, ліплення, різьблення по дереву тощо).
24. У творі художньо описувати свої емоційні враження (від фільму, книги, картини).
25. Вивчати походження слів.
26. Проводити час з маленькими дітьми, піклуватися про них, розважати.
27. Надавати першу допомогу постраждалим або травмованим людям (накласти пов'язки, робити уколи тощо).
28. Самостійно складати комп'ютерні програми.
29. Збирати гербарії, колекції комах, розводити акваріумних рибок.
30. Розв'язувати задачі з хімії.
31. Збирати та ремонтувати побутову, електронну чи транспортну техніку.
32. Займатися на факультативах із математики.

33. Розбиратися в теорії атомного ядра.
34. Відвідувати краєзнавчі музеї.
35. Дбати про порядок і затишок у приміщенні, у якому ви навчатесь, живете.
36. Брати участь у рятувальних роботах.
37. Брати участь у революційних науково-дослідних проєктах (будь-якої проблематики).
38. Брати участь у географічних експедиціях із метою вивчення та опису маловідомих або важкодоступних територій землі.
39. Грати в гру типу «Монополія», «Фондова біржа» або «Аукціон», де можна розвивати віртуальний бізнес.
40. Грати в ігри (комп'ютерні також) типу «управління державою», «вибори» тощо.
41. Вступати в протиборство з тими, хто порушує закон або ущемляє права людей.
42. Брати участь у конкурсах художньої самодіяльності, театральних постановках, у виставках творчих робіт.
43. Писати літературно-критичні статті чи готувати репортажі з театральних і кінофестивалів.
44. Зіставляти смислові відтінки будь-якого слова в різних мовах.
45. Замінювати вчителя молодших класів, якщо є необхідність.
46. Читати книги (дивитися фільми, телепередачі, відеоматеріали з Інтернету) про медицину та лікарів.
47. Займатися комп'ютерною графікою та дизайном.
48. Читати книги (дивитися фільми, телепередачі, відеоматеріали в інтернеті) про тварин.
49. Займатися на факультативі з хімії, ставити хімічні досліди.
50. Розбиратися в технічних кресленнях, електро- і радіосхемах.
51. Доводити теореми в алгебрі та геометрії.
52. Проводити досліди з фізики.
53. Читати про історію розвитку різних народів і держав.
54. Надавати людям різні послуги.
55. Брати участь у військово-спортивних іграх.
56. Глибоко та всебічно вивчати цікаве для мене питання, залучаючи безліч інформаційних джерел.
57. Досліджувати й описувати порожнини земної кори (тобто печери) – наприклад, вивчати їх мікроклімат, гірські мінерали, або організми, що живуть в них; складати карти печер.
58. Мати справу кожен день із товарами, грошима, цінними паперами, акціями.
59. Робити все чітко за інструкцією, згідно з планом, забезпечувати, щоб усі також виконували вказівки та правила.
60. Розбиратися в суперечках і конфліктах, з'ясовуючи хто правий, а хто – винен.
61. Смішити, дивувати, розігрувати людей.
62. Писати вірші й оповідання.
63. Вивчати стародавні мови (латина, давньогрецька).
64. Організувати ігри і цікаве дозвілля для дітей, допомагаючи їм пізнавати світ.
65. Розбиратися в лікарських засобах та умовах їх застосування.
66. Працювати в текстових редакторах (наприклад, робити комп'ютерну верстку тексту).
67. Вивчати біологію рослинного чи тваринного світу.
68. Брати участь у конкурсах та олімпіадах із хімії.
69. Займатися в гуртку з технічного моделювання; самостійно створювати моделі машин, літаків, кораблів.
70. Робити складні математичні розрахунки за наявними формулами і алгоритмами.
71. Вивчати явища електрики та магнітних полів.
72. Брати участь в екскурсіях історичними місцями.
73. Організувати харчування під час походів, пікніків.
74. Щодня мати справу зі спортивним або бойовим спорядженням.
75. Аналізувати складні предмети та явища, вишукуючи їх приховані складові.

76. Досліджувати й описувати особливості океанів і морів у різних точках землі (наприклад, складати карти підводного рельєфу морського дна).

77. Розраховувати, прогнозувати можливості вигідного вкладення грошей у перспективні проекти з метою отримання матеріальної вигоди.

78. Заради досягнення мети знаходити спільну мову і з тими, хто мені несимпатичний.

79. Вивчати конституції та законодавства в різних державах.

80. Самостійно робити художні фотографії або знімати відеокамерою ті чи інші сюжети.

81. Брати участь у літературних диспутах і читачьких конференціях.

82. Вивчати східні мови та алфавіти ієрогліфів.

83. Опікати своїх наймолодших друзів, не давати їх ображати чи кривдити.

84. Приймати, оглядати і вислуховувати скарги хворих і старих людей, призначати їм лікування.

85. Вивчати мови програмування та програмні оболонки.

86. Займатися в гуртку біології, ставити біологічні експерименти.

87. Аналізувати хімічний склад якої-небудь речовини.

88. Працювати на верстатах, виготовляти металеві чи дерев'яні вироби та деталі.

89. Проводити геометричний аналіз об'ємних тіл.

90. Вивчати природу світла і звуку.

91. Брати участь у роботі історичного гуртка (клубу).

92. Шити одяг.

93. Читати спортивну або військову літературу.

94. Встановлювати приховані причини подій.

95. Вивчати повітряну оболонку землі та клімат її різних територій, складати прогнози погоди.

96. Самостійно, або залучаючи партнерів, проводити ділові операції з метою отримання матеріальної вигоди (у торгівлі, послугах, виробництві).

97. Впливати на людей, переконувати і схилити їх на свій бік.

98. Докласти особисті зусилля до того, щоб у суспільстві було більше порядку.

99. Оформляти барвисті та цікаві стінгазети, альбоми (відеоролики) до шкільних і сімейних свят.

100. Вести щоденник, викладаючи в ньому свої думки, почуття, спостереження.

101. Працювати зі словниками та довідковими матеріалами з мовознавства.

102. Давати пояснення товаришам, друзям або більш молодим за мене, як вирішити завдання, виконати якісь завдання або дії.

103. Звертати увагу на самопочуття оточуючих.

104. Постійно вдосконалювати своє знання комп'ютера й інформаційних технологій.

105. Брати участь у роботі товариства з охорони природи, очищати від промислового сміття ліс і водойми.

106. Самостійно створювати нові хімічні сполуки та речовини.

107. Проектувати або збирати будівельні конструкції (житлові будинки, промислові будівлі).

108. Займатися математичним моделюванням яких-небудь природних явищ або соціально-економічних процесів.

109. Вивчати природу енергії та теплоти.

110. Збирати історичні матеріали про будь-яку подію або видатного діяча минулого часу.

111. Вивчати технологію виготовлення різних товарів побутового призначення.

112. Ризикувати власним життям заради життя інших людей.

113. Оцінювати факти та події для того, щоб точно передбачити їх наслідки.

114. Вивчати природу льодовиків і вічної мерзлоти, займатися проблемою глобального потепління.

115. Орієнтуватися в цінах, знати ситуацію на ринку товарів і послуг.

116. Насамперед реалізовувати план, продумувати, якими способами краще досягти мети.

ТЕСТ СТРУКТУРИ ІНТЕЛЕКТУ

Загальні вказівки щодо роботи з тестом

Запропонований Вам тест складається з різноманітних завдань із різних сфер. Розв'язання цих задач потребує логічних міркувань і набутих знань.

Тест складається з 9 субтестів по 20 завдань у кожному.

Завдання будуть поступово ускладнюються. Тобто, на початку кожного субтесту пропонуються завдання відносно легкі, а потім вони стають складнішими.

На виконання субтестів дається обмежена кількість часу, про який Вас буде інформувати експериментатор. Тому завдання необхідно виконувати у швидкому темпі.

Субтести створені таким чином, що більшість людей на всі завдання не можуть дати правильні відповіді. Але всі, хто проходять тест, мають різні сильні та слабкі сторони, тому певні субтести вони виконують краще, а деякі – гірше. У зв'язку з цим, якщо певне завдання викликає у Вас труднощі, то Ви можете перейти до наступного завдання, а потім повернутися до нього пізніше.

Інструкції до кожного субтесту надані на сторінці перед самим субтестом. Також в інструкції Ви знайдете приклади виконання завдань.

Ви отримали окремо стимульний матеріал із завданнями і бланки для відповідей, де Ви будете відмічати правильні варіанти. Велике прохання, залишити чистими (без поміток) сторінки зі стимульним матеріалом.

Якщо у Вас виникли запитання, поставте їх перед виконанням тесту. Після того, як тестування буде розпочато, питання задаються в крайньому разі. Для цього підніміть руку, щоб експериментатор підійшов до Вас.

Перш ніж розпочати роботу над тестом, заповніть свої дані в бланках відповідей: дата, ПІП, вік, стать.

УВАГА!

Будь ласка, дочекайтеся сигналу для початку роботи над завданням!

Починати та закінчувати роботу з кожним субтестом Ви будете за сигналом експериментатора!

Субтест 1

Блок завдань 1–20

Перший блок завдань складається з 20-ти речень, у кожному з яких не вистачає слова чи словосполучення. Тому Ви маєте обрати слово з п'яти можливих варіантів відповідей, яке доповнює речення вірно.

Приклад 1:**Кролик найбільше схожий на..?**

- a) kota b) білку c) зайця d) лисицю e) їжака

У цьому завданні правильною відповіддю є c) «зайця». Тому в прикладі субтесту 1 в бланку відповідей відмічено c).

Приклад 2:**Почуттям, протилежним до надії, є..?**

- a) горе b) відчай c) страждання d) кохання e) незалежність

У цьому випадку необхідно відмітити в бланку варіант b), оскільки правильною відповіддю є «відчай».

У кожному конкретному випадку існує лише один правильний варіант рішення. Букву, що означає цю правильну відповідь, необхідно відмітити в бланку відповідей. Якщо Ви помилилися та відмітили в бланку не ту букву – закресліть неправильну відповідь, відмітьте правильну й обведіть її в коло.

На виконання цього субтесту відводиться 6 хвилин, про початок і завершення тестування Вас проінформує експериментатор.

Завдання 1–20

1. Взуття завжди має..?
a) шкіру b) шнурки c) підошви d) устілки e) підбори
2. У кожній газеті присутні..?
a) фотографії b) заголовки c) об'яви d) кросворд e) реклама
3. У віспока завжди є..?
a) хлів b) підкова c) зброя d) копита e) грива
4. Ртуть – це..?
a) метал b) мінерал c) розчин d) суміш e) сплав
5. Керування автомобілем насамперед потребує..?
a) майстерності b) досвіду c) витримки d) сили e) уважності
6. Для виконання будь-якої роботи потрібно мати..?
a) амбіційність b) ціль c) керівника d) інструмент e) інтелект
7. Спортивний кубок завжди..?
a) сувенір b) важкий c) коштовний d) визнання e) позолочений
8. Той, хто тренується..?
a) плаває b) виконує вправи c) стрибає d) перемагає e) займається гімнастикою
9. Батьки ... більш досвідчені, ніж їх діти?
a) завжди b) зазвичай c) багато d) рідко e) принципово
10. Найменше часу людина може обійтись без..?
a) води b) їжі c) ходьби d) спілкування e) сну
11. Поглиблюють свої знання ті, хто..?
a) займаються b) читають c) тренуються d) вчатьсЯ e) відвідують лекції
12. Протилежним за змістом слову «втішати» є..?
a) розчаровувати b) співпереживати c) засмучувати d) дратувати e) пригнічувати
13. Для того щоб писати насамперед необхідно мати..?
a) папір b) комп'ютер c) літери d) завдання e) тему
14. Годинник не може працювати без..?
a) батарейок b) корпусу c) цифр d) енергії e) стрілок
15. Отрута завжди..?
a) смертельна b) несмачна c) не перетравлюється d) діє раптово e) паралізує
16. У кожній річці / в кожній річці є..?
a) риба b) мости c) кораблі d) ухил e) пороги
17. Щоб співати, важливіше за все наявність..?
a) таланту b) повітря c) слуху d) пісні e) настрою
18. Щоб говорити басом, потрібно..?
a) почуття b) зусилля c) натхнення d) зосередженість e) тренування
19. У багаття завжди є..?
a) дрова b) вугілля c) тепло d) попіл e) полум'я
20. Кожна гора має..?
a) дерева b) стежки c) каміння d) пік e) породу

Субтест 3

Блок завдань 41–60

Вам буде запропоновано 6 слів, з-поміж яких 2 слова пов'язані загальним поняттям. Вашим завданням буде знайти ці два слова та відмітити відповіді у бланку.

Приклад 1

- a) ніж b) масло c) газета d) хліб e) сигара f) браслет

Так, b) масло та d) хліб – вірні відповіді, тому що їх можна об'єднати одним загальним поняттям – «продукти». Тому в бланку відповідей у прикладі субтеста 3 відмічені варіанти b) та d)

Приклад 2

- a) трава b) жито c) пиріг d) борошно e) пшениця f) дерево

У цьому прикладі вірними відповідями є b) та e), тому що жито та пшениця об'єднуються загальним поняттям – злаки.

Таким чином, у кожному завданні необхідно відмічати 2 варіанти відповідей. Зверніть увагу, що в цьому завданні необхідно виділяти не просто пов'язані один з одним слова, а поняття одного порядку. Одне з образних понять не має вміщати в себе інше чи бути його частиною. Інакше кажучи, обрані поняття мають бути рівнозначними. Завжди шукайте найбільш явну схожість.

Якщо Ви помилилися і відмітили у бланку не ту літеру, то закресліть неправильну відповідь, відмітьте правильну й обведіть її в коло.

На виконання цього субтесту відводиться 8 хвилин, про початок та закінчення тестування Вас проінформує експериментатор.

Завдання 41–60

41.	a) квартира	b) вулиця	c) сад	d) офіс	e) приватний будинок	f) кафе
42.	a) корінь	b) дуб	c) троянда	d) ліс	e) листя	f) тюльпан
43.	a) дельфін	b) корабель	c) кит	d) океан	e) водорості	f) мелуза
44.	a) майстерня	b) стадіон	c) супермаркет	d) ресторан	e) школа	f) ательє
45.	a) автомобіль	b) фініш	c) асфальт	d) старт	e) шини	f) траса
46.	a) поміда	b) золотого	c) настінний годинник	d) сережка	e) браслет	f) маятник
47.	a) електричний	b) рідкий	c) вогняний	d) газоподібний	e) пінний	f) стабільний
48.	a) веслування	b) футбол	c) теніс	d) метання списа	e) альпінізм	f) верхова їзда
49.	a) аеропорт	b) валіза	c) стюардеса	d) літак	e) квиток	f) потяг
50.	a) кришка	b) пиво	c) глечик	d) таверна	e) хміль	f) молоко
51.	a) панчоха	b) кишеньковий годинник	c) шапка	d) зима	e) автомобіль	f) лід
52.	a) бляшанка	b) гудзик	c) вузол	d) пробка	e) кришка	f) колесо
53.	a) скромний	b) наївний	c) самотній	d) невібагливий	e) милий	f) мовчазний
54.	a) податки	b) акції	c) заощадження	d) банківський вклад	e) квітанція	f) передплата
55.	a) свічка	b) ялинка	c) торшер	d) вітальня	e) вимикач	f) шафа
56.	a) серія зображень	b) картина	c) папір	d) бінокль	e) об'єктив	f) фотоапарат
57.	a) експерт	b) фехтувальник	c) лейтенант	d) практикант	e) секретар	f) альпініст
58.	a) жалкувати	b) приховувати	c) класти цеглу	d) трястися	e) писати музику	f) залишатися
59.	a) бункер	b) дим	c) вітальня	d) майстерня	e) корабель	f) сейф
60.	a) діабет	b) застуда	c) дитячий параліч	d) СНІД	e) цинга	f) інфаркт

Субтест 4

Блок завдань 61–80

У наступному блоці завдань представлено ряд арифметичних задач. Для його проходження Вам може знадобитися попередньо підготовлений аркуш паперу, на якому Ви будете робити записи. Пам'ятайте, що в самому бланку завдань робити помітки не потрібно.

Нижче наведені 2 приклади. Завдання такого типу Вам доведеться розв'язувати самостійно.

Приклад 1

$$60 - 10 = A \quad A = ?$$

Відповідь: $A = 50$

Ця відповідь внесена у бланк відповідей субтесту 4 як приклад.

Приклад 2

$$15 + 17 = B \quad B = ?$$

$$\text{Відповідь: } B = 32$$

Як що Ви припустилися помилки і внесли невірну цифру у бланк відповідей, перекресліть її та напишіть поруч вірну. Обведіть вірну відповідь у коло.

На виконання цього субтесту відводиться 10 хвилин, про початок та закінчення тестування Вас проінформує експериментатор.

Завдання 61–80

61.	$50 - 30 = A$	$A = ?$	71.	$18 \times 12 = L \times 4$	$L = ?$
62.	$3 \times 17 = C$	$C = ?$	72.	$\frac{1}{3} \times 75 + \frac{2}{3} \times 60 = M$	$M = ?$
63.	$86 - 29 = B$	$B = ?$	73.	$\frac{15}{4} / \frac{1}{12} = T$	$T = ?$
64.	$8 \times 123 = D$	$D = ?$	74.	$\frac{3}{6} + \frac{20}{8} = N$	$N = ?$
65.	$148 / 4 = F$	$F = ?$	75.	$\sqrt[3]{125} = P$	$P = ?$
66.	$60 \times 2,5 / 5 = K$	$K = ?$	76.	$3^6 = R$	$R = ?$
67.	$\frac{6}{5} \times 20 = D$	$D = ?$	77.	$4^{N-8} = 64$	$N = ?$
68.	$S + (S + 8) = 26$	$S = ?$	78.	$\frac{323}{16} + \frac{346}{32} = F$	$F = ?$
69.	$32 \times 9 - 143 = G$	$G = ?$	79.	$\frac{24}{144} \times 96 = N$	$N = ?$
70.	$15 + H = 25 - H$	$H = ?$	80.	$\frac{3}{0,06} = \frac{N}{1,2}$	$H = ?$

Субтест 5

Блок завдань 81–100

Вам буде запропонована послідовність чисел, що побудована з урахуванням певних правил. У кожному з нижче перерахованих завдань потрібно знайти принцип, якому відповідає числовий ряд і продовжити його. Знайшовши цей принцип, Ви зможете визначити число, яке гармонійно продовжить числовий ряд. Воно і є відповіддю на це завдання.

Приклад 1

2 4 6 8 10 12 14 ?

У цьому ряду кожне наступне число більше попереднього на 2.

Відповідь: 16 (ця ж відповідь відмічена у прикладі субтесту 5 Вашого бланка відповідей).

Приклад 2

9 7 10 8 11 9 12 ?

Цей ряд чисел сформований згідно з правилом: від першого числа віднімається 2, а до другого додається 3. Відповідь: 10.

Для проведення попередніх розрахунків використовуйте окремий аркуш. Не потрібно робити помітки у бланках завдань.

Як що Ви припустилися помилки та внесли невірну відповідь у бланк відповідей, перекресліть її та напишіть поруч вірну. Обведіть вірну відповідь у коло.

На виконання цього субтесту відводиться 10 хвилин, про початок і закінчення тестування Вас проінформує експериментатор.

Завдання 81–100

81.	2	5	8	11	14	17	20	?
82.	1	3	6	8	16	18	36	?
83.	9	12	16	20	25	30	36	?
84.	18	16	19	15	20	14	21	?
85.	33	30	15	45	42	21	63	?
86.	25	27	30	15	5	7	10	?
87.	11	15	18	9	13	16	8	?
88.	5	6	4	6	7	5	7	?
89.	8	11	7	14	17	13	26	?
90.	35	39	42	21	25	28	14	?
91.	55	57	60	20	10	12	15	?
92.	57	60	30	34	17	22	11	?
93.	2	3	6	11	18	27	38	?
94.	7	5	10	7	21	17	68	?
95.	11	8	24	27	9	6	18	?
96.	15	19	22	11	15	18	9	?
97.	13	15	18	14	19	25	18	?
98.	15	6	18	10	30	23	69	?
99.	8	11	16	23	32	43	56	?
100.	9	6	18	21	7	4	12	?

Субтест 6

Блок завдань 101–120

У наступному завданні Вам буде запропоновано 20 прикладів, у яких відсутні знаки арифметичних дій.

Необхідно в лівій частині прикладу розташувати саме ті символи числових відносин (додавання «+», віднімання «-», множення «×» або ділення «/»), щоб результат у правій частині (після знаку «=») був вірним.

Приклад 1

$$6 \quad \underline{\quad ? \quad} \quad 2 \quad \underline{\quad ? \quad} \quad 3 \quad = \quad 5$$

Відповідь на це завдання така:

$$6 \quad \underline{\quad + \quad} \quad 2 \quad \underline{\quad - \quad} \quad 3 \quad = \quad 5$$

Знаки «+» та «-» відмічені у Вашому бланку відповідей субтесту 6 як приклад.

Приклад 2

$$7 \quad \underline{\quad ? \quad} \quad 2 \quad \underline{\quad ? \quad} \quad 4 \quad = \quad 10$$

Відповідь:

$$7 \quad \underline{\quad \times \quad} \quad 2 \quad \underline{\quad - \quad} \quad 4 \quad = \quad 10$$

Зверніть увагу на те, що під час виконання цього типу завдань послідовність розрахунків необхідно проводити зліва на право. Правило, згідно з яким множення та ділення виконуються першими, а потім додавання та віднімання, тут не діє. Усі розрахунки виконуються в наданій послідовності.

Для проведення попередніх розрахунків використовуйте окремий аркуш. Не потрібно робити помітки у бланках завдань.

Якщо Ви припустилися помилки та внесли невірну відповідь у бланк відповідей, перекресліть її та напишіть поруч вірну. Обведіть вірну відповідь у коло.

На виконання цього субтесту відводиться 10 хвилин, про початок і завершення тестування Вас проінформує експериментатор.

Завдання 101–120

101.	12	?	5	=	17		
102.	323	?	89	=	234		
103.	9	?	3	?	5	=	30
104.	12	?	5	?	15	=	45
105.	14	?	8	?	3	=	66
106.	9	?	7	?	14	=	77
107.	1817	?	1462	?	32	=	3311
108.	68	?	32	?	4	=	25

109.	7684	?	6123	?	4	=	1565
110.	121	?	10	?	8	=	888
111.	144	?	12	?	69	=	225
112.	972	?	18	?	6	=	948
113.	10119	?	9950	?	13	=	13
114.	273	?	129	?	12	=	132
115.	26	?	3	?	5	=	145
116.	2142	?	7	?	9	=	34
117.	412	?	15	?	7	=	61
118.	2216	?	1006	?	2	=	605
119.	5500	?	20	?	3105	=	3380
120.	133	?	19	?	43	=	50

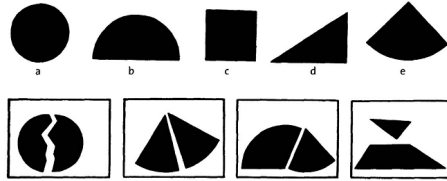
Субтест 7

Блок завдань 121–140

У кожному завданні Вам буде запропоновано цільну фігуру, що розрізана на декілька частин. Вам потрібно з'ясувати, яка саме фігура (а, b, c, d чи e) вийде під час з'єднання цих частин. Між частинами фігур не має бути будь-якого вільного простору.

У бланку завдань позначте літеру, яка співвідноситься з обраною Вами фігурою.

Приклад:

Поєднання частин першого малюнку дає фігуру а).

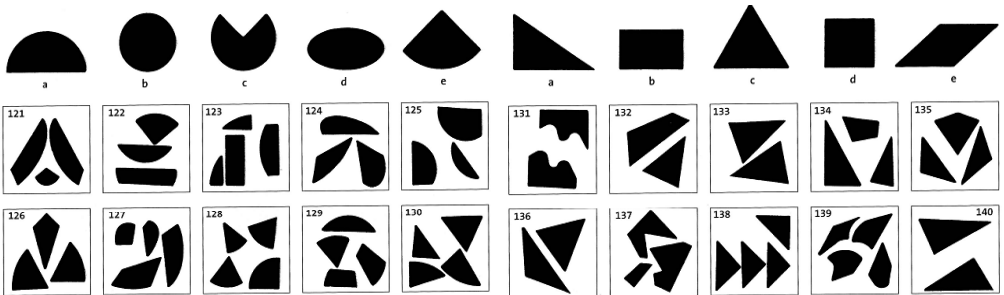
Тому у бланку відповідей субтесту 7 як приклад вписана літера а).

Частини наступного малюнку можуть бути поєднані у фігуру е). Третій приклад – фігура b), четвертий – d).

Якщо Ви припустилися помилки та внесли невірну відповідь у бланк відповідей, перекресліть її та напишіть поруч вірну. Обведіть вірну відповідь у коло.

На виконання цього субтесту відводиться 7 хвилин, про початок і завершення тестування Вас проінформує експериментатор.

Завдання 121–140

Субтест 8

Блок завдань 141–160

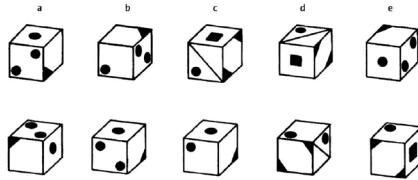
У цьому завданні вам буде запропоновано 5 зразкових кубів (а, b, c, d, e). На кожній з 6-ти граней цих кубів є малюнок. Одночасно можна побачити лише три грані кожного куба.

Символи, що зображені на кубах, можуть повторюватися, але їх розташування відносно один одного змінюється.

У кожному завданні Вам буде представлено один зі зразкових кубів у зміненому положенні. Вам потрібно здогадатися, який саме з цих кубів Вам запропоновано.

Куб може бути перевернутий на інший бік або повернутий іншими гранями, а може бути одночасно перевернутий та повернутий. Причому, звісно, Вам буде видно нові знаки.

Приклад

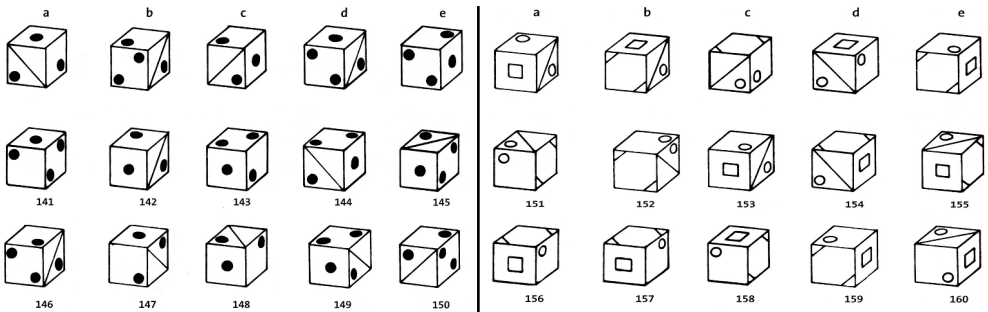
Перше завдання в цьому прикладі – це куб а). Тому у Вашому бланку відповідей закреслена буква а). Щоб отримати з першого куба зразкову фігуру а), його потрібно у своїй уяві спочатку перевернути заштрихованим кутом донизу, а потім повернути його вправо на один оберот.

У другому прикладі мається на увазі куб е), у третьому – куб б). У четвертому прикладі куб с), а п'ятий – d).

Якщо Ви припустилися помилки та внесли невірну відповідь у бланк відповідей, перекресліть її та напишіть поруч вірну. Обведіть вірну відповідь у коло.

На виконання цього субтесту відводиться 9 хвилин, про початок і завершення тестування Вас проінформуватиме експериментатор.

Завдання 141–160

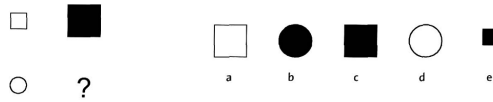
Субтест 9

Блок завдань 161–180

У кожному з наступних завдань зліва Вам буде запропоновано низку фігур, що розташовані згідно з певним правилом. У правій частині малюнку запропоновано 5 різних фігур, одна з яких доповнює фігури лівої частини.

Необхідно з'ясувати, яка саме фігура доповнює ряд так, щоб можна було поставити її замість знаку питання.

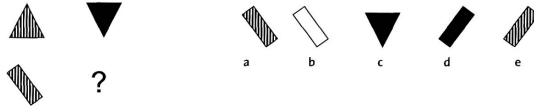
Приклад 1

У цьому випадку вірною відповіддю буде b). У верхньому рядку цього прикладу маленький білий квадрат трансформується у великий чорний. Аналогічно квадрату, маленьке біле коло в нижньому рядку трансформується у велике чорне коло.

Відповідь b) вписана у бланку відповідей у якості прикладу субтесту 9.

Приклад 2

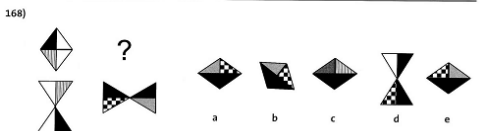
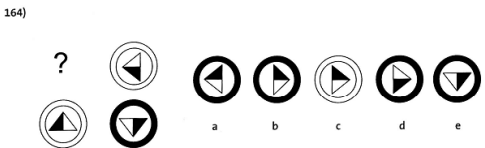
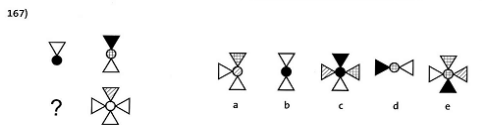
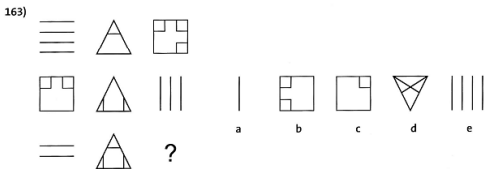
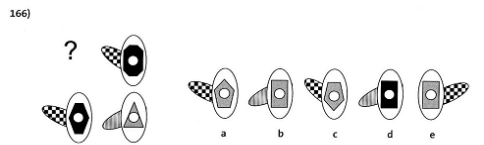
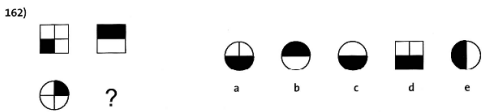
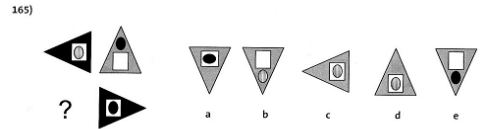
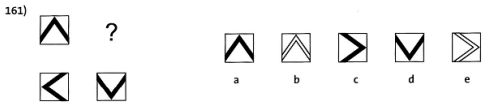
У другому прикладі ми бачимо, що у верхньому рядку перший трикутник перевертається «з ніг на голову» та змінює колір на чорний. Тому прямокутник нижнього рядка має так само обернутися та стати чорного кольору.

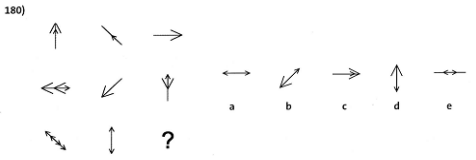
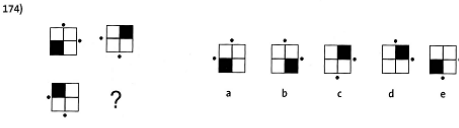
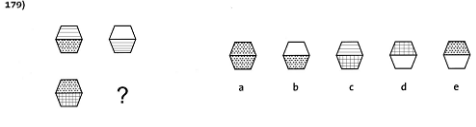
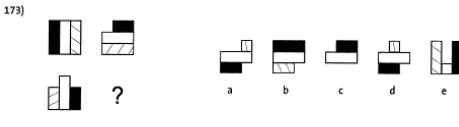
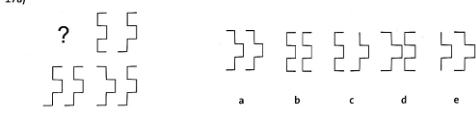
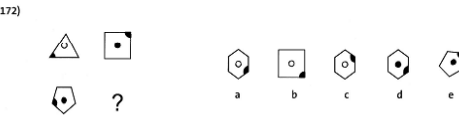
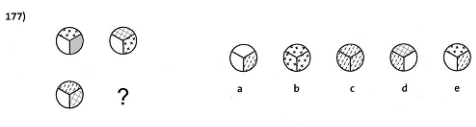
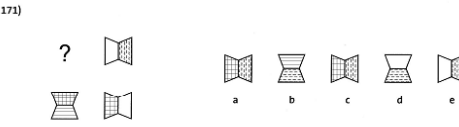
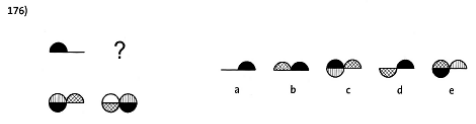
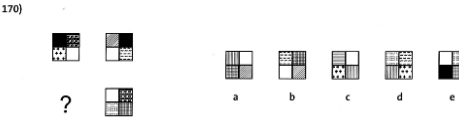
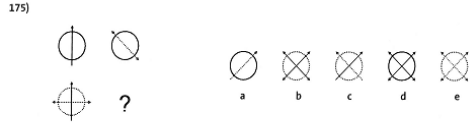
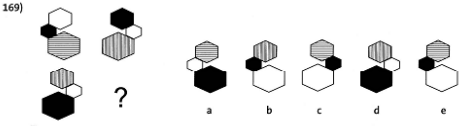
Правильна відповідь – d).

Якщо Ви припустилися помилки та внесли невірну відповідь у бланк відповідей, перекресліть її та напишіть поруч вірну. Обведіть вірну відповідь у коло.

На виконання цього субтесту відводиться 10 хвилин, про початок і завершення тестування Вас проінформує експериментатор.

Завдання 161–180

Бланк відповідей ТСІ

Прізвище, ім'я _____

Стать _____

Дата народження _____

Клас _____

Субтест 1	відповідь	Субтест 2	відповідь	Субтест 3	відповідь
Приклад 1	a b c d e	Приклад 1	a b c d e	Приклад 1	a b c d e f
Приклад 2	a b c d e	Приклад 2	a b c d e	Приклад 2	a b c d e f
1	a b c d e	21	a b c d e	41	a b c d e f
2	a b c d e	22	a b c d e	42	a b c d e f
3	a b c d e	23	a b c d e	43	a b c d e f
4	a b c d e	24	a b c d e	44	a b c d e f
5	a b c d e	25	a b c d e	45	a b c d e f
6	a b c d e	26	a b c d e	46	a b c d e f
7	a b c d e	27	a b c d e	47	a b c d e f
8	a b c d e	28	a b c d e	48	a b c d e f
9	a b c d e	29	a b c d e	49	a b c d e f
10	a b c d e	30	a b c d e	50	a b c d e f
11	a b c d e	31	a b c d e	51	a b c d e f
12	a b c d e	32	a b c d e	52	a b c d e f
13	a b c d e	33	a b c d e	53	a b c d e f
14	a b c d e	34	a b c d e	54	a b c d e f
15	a b c d e	35	a b c d e	55	a b c d e f
16	a b c d e	36	a b c d e	56	a b c d e f
17	a b c d e	37	a b c d e	57	a b c d e f
18	a b c d e	38	a b c d e	58	a b c d e f
19	a b c d e	39	a b c d e	59	a b c d e f
20	a b c d e	40	a b c d e	60	a b c d e f
Субтест 4	відповідь	Субтест 5	відповідь	Субтест 6	відповідь
Приклад 1	50	Приклад 1	16	Приклад 1	+ -
Приклад 2	32	Приклад 2	10	Приклад 2	x -
61		81		101	
62		82		102	
63		83		103	
64		84		104	
65		85		105	
66		86		106	
67		87		107	
68		88		108	
69		89		109	
70		90		110	
71		91		111	
72		92		112	
73		93		113	
74		94		114	
75		95		115	
76		96		116	
77		97		117	
78		98		118	
79		99		119	
80		100		120	
Субтест 7	відповідь	Субтест 8	відповідь	Субтест 9	відповідь
Приклад 1	a b c d e	Приклад 1	a b c d e	Приклад 1	a b c d e f
Приклад 2	a b c d e	Приклад 2	a b c d e	Приклад 2	a b c d e f
Приклад 3	a b c d e	Приклад 3	a b c d e		
Приклад 4	a b c d e	Приклад 4	a b c d e		
		Приклад 5	a b c d e		
121	a b c d e	141	a b c d e	161	a b c d e f
122	a b c d e	142	a b c d e	162	a b c d e f
123	a b c d e	143	a b c d e	163	a b c d e f
124	a b c d e	144	a b c d e	164	a b c d e f
125	a b c d e	145	a b c d e	165	a b c d e f
126	a b c d e	146	a b c d e	166	a b c d e f
127	a b c d e	147	a b c d e	167	a b c d e f
128	a b c d e	148	a b c d e	168	a b c d e f
129	a b c d e	149	a b c d e	169	a b c d e f
130	a b c d e	150	a b c d e	170	a b c d e f
131	a b c d e	151	a b c d e	171	a b c d e f
132	a b c d e	152	a b c d e	172	a b c d e f
133	a b c d e	153	a b c d e	173	a b c d e f
134	a b c d e	154	a b c d e	174	a b c d e f
135	a b c d e	155	a b c d e	175	a b c d e f
136	a b c d e	156	a b c d e	176	a b c d e f
137	a b c d e	157	a b c d e	177	a b c d e f
138	a b c d e	158	a b c d e	178	a b c d e f
139	a b c d e	159	a b c d e	179	a b c d e f
140	a b c d e	160	a b c d e	180	a b c d e f

Ключі ТСІ

Субтест 1

Приклад a b c d e

1	a	b	c	d	e
2	a	b	c	d	e
3	a	b	c	d	e
4	a	b	c	d	e
5	a	b	c	d	e
6	a	b	c	d	e
7	a	b	c	d	e
8	a	b	c	d	e
9	a	b	c	d	e
10	a	b	c	d	e
11	a	b	c	d	e
12	a	b	c	d	e
13	a	b	c	d	e
14	a	b	c	d	e
15	a	b	c	d	e
16	a	b	c	d	e
17	a	b	c	d	e
18	a	b	c	d	e
19	a	b	c	d	e
20	a	b	c	d	e

Субтест 2

Приклад a b c d e

21	a	b	c	d	e
22	a	b	c	d	e
23	a	b	c	d	e
24	a	b	c	d	e
25	a	b	c	d	e
26	a	b	c	d	e
27	a	b	c	d	e
28	a	b	c	d	e
29	a	b	c	d	e
30	a	b	c	d	e
31	a	b	c	d	e
32	a	b	c	d	e
33	a	b	c	d	e
34	a	b	c	d	e
35	a	b	c	d	e
36	a	b	c	d	e
37	a	b	c	d	e
38	a	b	c	d	e
39	a	b	c	d	e
40	a	b	c	d	e

Субтест 3

Приклад a b c d e f

41	a	b	c	d	e	f
42	a	b	c	d	e	f
43	a	b	c	d	e	f
44	a	b	c	d	e	f
45	a	b	c	d	e	f
46	a	b	c	d	e	f
47	a	b	c	d	e	f
48	a	b	c	d	e	f
49	a	b	c	d	e	f
50	a	b	c	d	e	f
51	a	b	c	d	e	f
52	a	b	c	d	e	f
53	a	b	c	d	e	f
54	a	b	c	d	e	f
55	a	b	c	d	e	f
56	a	b	c	d	e	f
57	a	b	c	d	e	f
58	a	b	c	d	e	f
59	a	b	c	d	e	f
60	a	b	c	d	e	f

Субтест 4

Приклад 50

61	20
62	51
63	57
64	984
65	37
66	30
67	24
68	9
69	145
70	5
71	54
72	65
73	45
74	3
75	5
76	729
77	11
78	31
79	16
80	60

Субтест 5

Приклад 16

81	23
82	38
83	42
84	13
85	60
86	5
87	12
88	8
89	29
90	18
91	5
92	17
93	51
94	63
95	21
96	13
97	26
98	63
99	71
100	15

Субтест 6

Приклад + - × ÷

101	+	-	×	÷
102	+	-	×	÷
103	+	-	×	÷
104	+	-	×	÷
105	+	-	×	÷
106	+	-	×	÷
107	+	-	×	÷
108	+	-	×	÷
109	+	-	×	÷
110	+	-	×	÷
111	+	-	×	÷
112	+	-	×	÷
113	+	-	×	÷
114	+	-	×	÷
115	+	-	×	÷
116	+	-	×	÷
117	+	-	×	÷
118	+	-	×	÷
119	+	-	×	÷
120	+	-	×	÷

Субтест 7

Приклад a b c d e

121	a	b	c	d	e
122	a	b	c	d	e
123	a	b	c	d	e
124	a	b	c	d	e
125	a	b	c	d	e
126	a	b	c	d	e
127	a	b	c	d	e
128	a	b	c	d	e
129	a	b	c	d	e
130	a	b	c	d	e
131	a	b	c	d	e
132	a	b	c	d	e
133	a	b	c	d	e
134	a	b	c	d	e
135	a	b	c	d	e
136	a	b	c	d	e
137	a	b	c	d	e
138	a	b	c	d	e
139	a	b	c	d	e
140	a	b	c	d	e

Субтест 8

Приклад a b c d e

141	a	b	c	d	e
142	a	b	c	d	e
143	a	b	c	d	e
144	a	b	c	d	e
145	a	b	c	d	e
146	a	b	c	d	e
147	a	b	c	d	e
148	a	b	c	d	e
149	a	b	c	d	e
150	a	b	c	d	e
151	a	b	c	d	e
152	a	b	c	d	e
153	a	b	c	d	e
154	a	b	c	d	e
155	a	b	c	d	e
156	a	b	c	d	e
157	a	b	c	d	e
158	a	b	c	d	e
159	a	b	c	d	e
160	a	b	c	d	e

Субтест 9

Приклад a b c d e

161	a	b	c	d	e
162	a	b	c	d	e
163	a	b	c	d	e
164	a	b	c	d	e
165	a	b	c	d	e
166	a	b	c	d	e
167	a	b	c	d	e
168	a	b	c	d	e
169	a	b	c	d	e
170	a	b	c	d	e
171	a	b	c	d	e
172	a	b	c	d	e
173	a	b	c	d	e
174	a	b	c	d	e
175	a	b	c	d	e
176	a	b	c	d	e
177	a	b	c	d	e
178	a	b	c	d	e
179	a	b	c	d	e
180	a	b	c	d	e

НОРМАТИВНІ ТАБЛИЦІ ДО ТСІ

Переведення сирих балів (СБ) в стандартні шкали: Амтхауера ША ($m = 100$, $\delta = 10$).13 років ($N = 112$)

Завершення речень		Вербальні аналогії		Вербальна схожість		Арифметичні обчислення		Числові закономірності		Числові відношення	
M = 9,39 SD = 2,26		M = 7,72 SD = 3,36		M = 7,75 SD = 3,89		M = 14,25 SD = 3,64		M = 11,3 SD = 5,32		M = 12,43 SD = 4,29	
СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)
1		1	80	1	83	1	64	1	79	1	73
2	67	2	83	2	85	2	66	2	82	2	76
3	72	3	86	3	88	3	69	3	84	3	78
4	76	4	89	4	90	4	72	4	86	4	80
5	81	5	92	5	93	5	75	5	88	5	83
6	85	6	95	6	96	6	77	6	90	6	85
7	89	7	98	7	98	7	80	7	92	7	87
8	94	8	101	8	101	8	83	8	94	8	90
9	98	9	104	9	103	9	86	9	96	9	92
10	103	10	107	10	106	10	88	10	98	10	94
11	107	11	110	11	108	11	91	11	99	11	97
12	112	12	113	12	111	12	94	12	101	12	99
13	116	13	116	13	113	13	97	13	103	13	101
14	120	14	119	14	116	14	100	14	105	14	104
15	125	15	122	15	119	15	103	15	107	15	107
16	129	16	125	16	121	16	106	16	109	16	110
17	134	17	128	17	124	17	109	17	111	17	113
18	138	18	131	18	126	18	113	18	114	18	116
19	143	19	134	19	129	19	117	19	118	19	119
20	147	20	137	20	131	20	121	20	122	20	122

Складання фігур		Куби		Матриці		Вербальний інтелект		Математичний інтелект		Просторовий інтелект		Загальний бал	
M = 8,29 SD = 2,86		M = 9,79 SD = 3,21		M = 9,86 SD = 3,26		M = 24,89 SD = 7,27		M = 37,98 SD = 9,68		M = 28,45 SD = 6,32		M = 90,89 SD = 17,58	
СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)
1	75	1	73	1	73	0-3		0-3		0-3		0-10	
2	78	2	76	2	76	4-6		4-6		4-6		11-20	
3	82	3	79	3	79	7-9	78	7-9	70	7-9	69	21-30	65
4	85	4	82	4	82	10-12	82	10-12	73	10-12	74	31-40	71
5	88	5	85	5	85	13-15	86	13-15	76	13-15	79	41-50	77
6	92	6	88	6	88	16-18	90	16-18	79	16-18	83	51-60	82
7	95	7	91	7	91	19-21	95	19-21	82	19-21	88	61-70	88
8	99	8	94	8	94	22-24	99	22-24	85	22-24	93	71-80	94
9	102	9	98	9	97	25-27	103	25-27	88	25-27	98	81-90	99
10	106	10	101	10	100	28-30	107	28-30	92	28-30	102	91-100	105
11	109	11	104	11	103	31-33	111	31-33	95	31-33	107	101-110	111
12	113	12	107	12	107	34-36	115	34-36	98	34-36	112	111-120	116
13	116	13	110	13	110	37-39	119	37-39	101	37-39	117	121-130	122
14	120	14	113	14	113	40-42	124	40-42	104	40-42	122	131-140	128
15	123	15	116	15	116	43-45	128	43-45	107	43-45	127	141-150	134
16	127	16	119	16	119	46-48	132	46-48	110	46-48	131	151-160	139
17	130	17	122	17	122	49-51	136	49-51	113	49-51	136	161-170	145
18	133	18	125	18	125	52-54	140	52-54	118	52-54	141	171-180	151
19	137	19	128	19	128	55-57		55-57	122	55-57			
20	140	20	132	20	131	58-60		58-60	126	58-60			

14-15 років (N = 226)

Завершення речень		Вербальні аналогії		Вербальна схожість		Арифметичні обчислення		Числові закономірності		Числові відношення	
M = 10,97 SD = 2,46		M = 11,35 SD = 3,12		M = 11,21 SD = 3,61		M = 15,55 SD = 3,25		M = 12,07 SD = 6,4		M = 13,44 SD = 4	
СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)
1		1		1		1		1	76	1	
2		2		2		2		2	79	2	
3	68	3	73	3	77	3		3	82	3	74
4	72	4	76	4	80	4	70	4	85	4	76
5	76	5	80	5	83	5	71	5	88	5	79
6	80	6	83	6	86	6	73	6	91	6	81
7	84	7	86	7	88	7	75	7	92	7	84
8	88	8	89	8	91	8	77	8	94	8	86
9	92	9	92	9	94	9	80	9	95	9	89
10	96	10	95	10	97	10	83	10	97	10	91
11	100	11	99	11	99	11	86	11	98	11	94
12	104	12	102	12	102	12	89	12	100	12	96
13	108	13	105	13	105	13	92	13	101	13	99
14	112	14	108	14	108	14	95	14	103	14	101
15	116	15	112	15	110	15	98	15	106	15	104
16	120	16	115	16	113	16	101	16	109	16	108
17	124	17	118	17	116	17	106	17	112	17	112
18	128	18	122	18	119	18	112	18	116	18	116
19	132	19	126	19	122	19	119	19	120	19	120
20	136	20	130	20	125	20	126	20	124	20	124

Складання фігур		Куби		Матриці		Вербальний інтелект		Математичний інтелект		Просторовий інтелект		Загальний бал	
M = 8,49 SD = 3,89		M = 9,6 SD = 4,14		M = 10,29 SD = 3,42		M = 33,53 SD = 6,95		M = 43,85 SD = 10,87		M = 28,37 SD = 9,21		M = 105,64 SD = 20,5	
СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)
1	81	1	80	1	73	0-3		0-3		0-3		0-10	
2	83	2	82	2	76	4-6		4-6		4-6		11-20	
3	86	3	84	3	79	7-9	65	7-9	79	7-9	79	21-30	
4	88	4	86	4	82	10-12	69	10-12	71	10-12	82	31-40	
5	91	5	89	5	85	13-15	73	13-15	73	13-15	85	41-50	
6	94	6	91	6	88	16-18	78	16-18	76	16-18	89	51-60	78
7	96	7	94	7	90	19-21	82	19-21	79	19-21	92	61-70	83
8	99	8	96	8	93	22-24	86	22-24	82	22-24	95	71-80	87
9	101	9	99	9	96	25-27	91	25-27	85	25-27	99	81-90	92
10	104	10	101	10	99	28-30	95	28-30	87	28-30	102	91-100	97
11	106	11	103	11	102	31-33	99	31-33	90	31-33	105	101-110	102
12	109	12	106	12	105	34-36	104	34-36	93	34-36	108	111-120	107
13	112	13	108	13	108	37-39	108	37-39	96	37-39	112	121-130	112
14	114	14	111	14	111	40-42	112	40-42	98	40-42	115	131-140	117
15	117	15	113	15	114	43-45	117	43-45	101	43-45	118	141-150	122
16	119	16	115	16	117	46-48	121	46-48	105	46-48	121	151-160	127
17	122	17	118	17	120	49-51	125	49-51	110	49-51	125	161-170	131
18	124	18	120	18	123	52-54	129	52-54	115	52-54	128	171-180	136
19	127	19	123	19	126	55-57	134	55-57	120	55-57	131		
20	130	20	125	20	129	58-60	138	58-60	125	58-60	134		

16-17 років (N = 325)

Завершення речень		Вербальні аналогії		Вербальна схожість		Арифметичні обчислення		Числові закономірності		Числові відношення	
M = 11,44 SD = 2,38		M = 11,97 SD = 2,79		M = 12,58 SD = 2,96		M = 15,55 SD = 3,25		M = 12,36 SD = 6		M = 14,44 SD = 4,27	
СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)
1		1		1		1		1	80	1	
2		2		2		2		2	83	2	
3		3		3		3		3	84	3	
4	69	4		4		4	70	4	86	4	76
5	73	5	75	5	74	5	71	5	88	5	78
6	77	6	79	6	78	6	73	6	89	6	80
7	81	7	82	7	81	7	75	7	91	7	83
8	86	8	86	8	85	8	77	8	93	8	85
9	90	9	89	9	88	9	80	9	94	9	87
10	94	10	93	10	91	10	83	10	96	10	90
11	98	11	97	11	95	11	86	11	98	11	92
12	102	12	100	12	98	12	89	12	99	12	94
13	107	13	104	13	101	13	92	13	101	13	97
14	111	14	107	14	105	14	95	14	103	14	99
15	115	15	111	15	108	15	98	15	104	15	101
16	119	16	114	16	112	16	101	16	106	16	104
17	123	17	118	17	115	17	106	17	109	17	107
18	128	18	122	18	118	18	112	18	113	18	111
19	132	19	125	19	122	19	119	19	114	19	115
20	136	20	129	20	125	20	126	20	121	20	120

Складання фігур		Куби		Матриці		Вербальний інтелект		Математичний інтелект		Просторовий інтелект		Загальний бал	
M = 7,37 SD = 3,8		M = 7,65 SD = 4,04		M = 10,78 SD = 3,44		M = 35,98 SD = 6,3		M = 44,19 SD = 11,26		M = 25,8 SD = 8,72		M = 105,98 SD = 20,1	
СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)	СБ (UA)	ША (SV)
1	83	1	84	1		0-3		0-3		0-3		0-10	
2	86	2	86	2	74	4-6		4-6		4-6		11-20	
3	89	3	88	3	77	7-9		7-9		7-9	81	21-30	
4	91	4	91	4	80	10-12	62	10-12	71	10-12	84	31-40	
5	94	5	93	5	83	13-15	67	13-15	74	13-15	88	41-50	
6	96	6	96	6	86	16-18	71	16-18	77	16-18	91	51-60	77
7	99	7	98	7	89	19-21	76	19-21	79	19-21	94	61-70	82
8	102	8	101	8	92	22-24	81	22-24	82	22-24	98	71-80	87
9	104	9	103	9	95	25-27	86	25-27	85	25-27	101	81-90	92
10	107	10	106	10	98	28-30	91	28-30	87	28-30	105	91-100	97
11	110	11	108	11	101	31-33	95	31-33	90	31-33	108	101-110	102
12	112	12	111	12	104	34-36	100	34-36	92	34-36	112	111-120	107
13	115	13	113	13	106	37-39	105	37-39	95	37-39	115	121-130	112
14	117	14	116	14	109	40-42	110	40-42	98	40-42	119	131-140	117
15	120	15	118	15	112	43-45	114	43-45	101	43-45	122	141-150	122
16	122	16	121	16	115	46-48	119	46-48	104	46-48	125	151-160	127
17	124	17	123	17	118	49-51	124	49-51	108	49-51	129	161-170	132
18	127	18	126	18	121	52-54	129	52-54	112	52-54	132	171-180	137
19	130	19	128	19	124	55-57	133	55-57	116	55-57	136		
20	133	20	131	20	127	58-60	138	58-60	120	58-60	140		

Рівень розвитку інтересів та здібностей

Рівень	Інтереси	Інтелектуальні здібності
Високий	8-10	121 і вище
Вище середнього	7	111-120
Середній	5-6	91-110
Нижче середнього	4	81-90
Низький	1-3	71-80

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Beauducel, A., Liepmann, D., Horn, S., & Broke, B. (2010). Intelligent Structure Test / English version of the Intelligenz-Struktur-Test 2000 (I-S-T 2000) by D. Liepmann, A. Beauducel, B. Brocke & R. Amthauer, R., Oxford: Hogrefe. 21.
2. Beauducel, A., Liepmann, D., Felfe, J., & Nettelstroth, W. (2007). The impact of different measurement models for fluid and crystallized intelligence on the correlation with personality traits. *European Journal of Psychological Assessment*, 23, 71-78. 22.
3. Brocke, B., Beauducel, A., & Tasche, K.G. (1998). Der Intelligenz-Struktur-Test: Analysen zur theoretischen Grundlage und technischen Güte. *Diagnostica*, 44, 84-99. 23.
4. Schaarschmidt, U. (1997). Intelligenz-Struktur-Test (IST 70). *Zeitschrift für Differentielle und Diagnostische Psychologie*, 18, 106-108. 51.
5. Schmidt-Atzert, L., Hommers, W., & Hefs, M. (1995). Der I-S-T 70: Eine Analyse und Neubewertung. *Diagnostica*, 41, 108-130. 52.
6. Schmidt-Atzert, L. (1997). Replik zur Rezension des IST 70. *Zeitschrift für Differentielle und Diagnostische Psychologie*, 18, 109-112. 53.

Виробничо-практичне видання

БЄЛЬСЬКА Наталія Анатоліївна
МЕЛЬНИК Марина Юріївна
НОВОГОРОДСЬКА Марина Максимівна

ДІАГНОСТИКА САМОВИЗНАЧЕННЯ ЩОДО МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ ОБДАРОВАНИХ УЧНІВ ЛІЦЕЮ

Методичні рекомендації

Редагування: Анастасія Ласкова-Ярмоленко
Комп'ютерний дизайн і верстка: Олександр Топал

Підписано до друку 18.11.2020 р. Формат 60×84 1/16
Папір офс. 80 г/м2. Друк цифровий. Умов. друк. арк. 2,09
Наклад 300 прим. Зам. № 0311

**Видано за рахунок державних коштів
Продаж заборонено**

Інститут обдарованої дитини НАПН України
04053, вул. Січових Стрільців, 52-Д, м. Київ, Україна
тел./факс: (044) 481-27-02
E-mail: iod.napn@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи
Серія ДК № 6081 від 14.03.2018 р.